FREMTIDEN I VORBASSE

Helhedsplan for udvikling i Vorbasse

Maj 2009

Indhold:

1. Hvad vil vi med vores by?

   – og hvad kan vi bruge helhedsplanen til? 3

2. Hvordan vil vi arbejde med udvikling? 4

3. Vision og mål for udviklingen i Vorbasse 6

4. Udgangspunkter for udvikling 8

   - Vorbasses historie 9

   - Byen og omgivelser 12

   - Vorbasse i Billund Kommune 15

   - Social og kulturel identitet 18

5. Indsatsområder på kort og på langt sigt 22

6. Handlingsplaner 26

VORBASSE – Model for udvikling
- En helhedsplan for lokalsamfundets udvikling – et forsøgsprojekt

Helhedsplanen er udarbejdet med støtte fra EU og regeringens landdistriktsprogram.

Helhedsplanen er udarbejdet som en model til helhedsorienteret fremtidsplanlægning for et landsbysamfund, som skal give inspiration til kommunens øvrige landsbysamfund.

Helhedsplanen skal ligeledes indgå som model for landsbyudviklingen i den første kommuneplan efter kommunesammenlægningen.

Helhedsplanen er udarbejdet af:

Vorbasse Lokalråd i samarbejde med Billund Kommune

med bistand fra Kuben Management A/S

Maj 2009

1. Hvad vil vi med vores by?
- og hvad kan vi bruge helhedsplanen til?

I foråret 2009 inviterede Vorbasse Lokalråd borgere, erhvervs- og kulturliv til at deltage i dialogen om Vorbasses fremtid.

Formålet var at få en åben dialog om Vorbasses styrker, udfordringer og muligheder og at samarbejde med borgerne om indholdet til helhedsplanen. Helhedsplanen skal nemlig sætte rammerne for det fremtidige samarbejde om udviklingen i Vorbasse.

Lokalrådet har været i kontakt med ca. 60 borgere samt børn og unge fra 7., 8. og 9. klasserne fra Vorbasse skole. Der er blevet gennemført individuelle interviews og gruppeinterviews. Der er blevet afholdt en borger-workshop, og de unge er bl.a. blevet hørt via en facebook-gruppe.

Hvad har Lokalrådet fået at vide om borgernes ønsker for fremtiden?

Der er flere emner, som går igen, når vi har talt med borgere i Vorbasse. I fremtiden ønsker man sig:

Foreningssamarbejde *– Vi har skabt en fælles foreningsbase for samarbejde og koordinering.*
Øget bosætning *– Vi gør en ekstra indsats for at få flere til at bosætte sig i byen.*
Forskønnelse af hovedgaden *– Vi har fået et pænt ansigt, som byder velkommen til byen, og vi har løst problemerne med tung gennemkørende trafik.*
Særlig indsats over for unge *– Der er skabt værestеder og tilbud til unge, som ikke deltager i foreningsliv eller sport.*
Større bredde i kulturen *– Fritidscenter, bibliotek og museum tilbyder alsidige aktiviteter.*
Natur og stier *– Der er skabt adgang til vores enestående natur, og vi skal kunne cykle ud i naturen og til vores nabobyer.*

Disse emner har vi valgt at arbejde videre med i de kommende år. Helhedsplanen beskriver, hvad vi vælger at tage fat på nu, og hvad vi vil arbejde med på længere sigt.

Hvad kan vi med en Helhedsplan?

Med helhedsplanen sætter vi struktur på vores ønsker til fremtiden, og vi sætter nogle rammer for, at en udvikling kan ske. Helhedsplanen sætter således mål og rammer for en udvikling, men realisering af planens indhold skal ske i tæt samarbejde med borgere i Vorbasse.

Helhedsplanen er ikke et statisk dokument, og det op til Lokalrådet sammen med borgerne i Vorbasse at beslutte, hvor ofte og hvornår vi vil revidere planen.

Vi takker alle de borgere, som har bidraget til planen og håber på, at mange flere får lyst til at deltage i samarbejdet fremover med at realisere ideerne i denne helhedsplan og komme med nye ideer til den fremtidige udvikling.

I er altid velkomne til at kontakte Lokalrådet for at høre nærmere om eller deltage i helhedsplanens initiativer.

God læselyst!

VORBASSE LOKALRÅD

FORORD

Helhedsplanen beskriver:

Kapitel 1 *– Lokalrådets forord*

Kapitel 2 – *Proces - hvordan vi vil arbejde med udvikling*

Kapitel 3 – *Visioner og mål for udvikling i Vorbasse*

Kapitel 4 *– Udgangspunkter for udvikling Vorbasse (vores historie, vores byudvikling og vores planlægningsforudsætninger) – og ved hjælp af borgernes egne ord beskriver vi Vorbasses styrker, udfordringer og ressourcer – Det vi kunne kalde Vorbasses identitet*

Kapitel 5 – *Forslag til indsatser på kort og på længere sigt*

Kapitel 6 *- Handlingsplaner for indsatserne* ***bosætning*** *og* ***styrket foreningssamarbejde***

2. Hvordan vil vi arbejde med udvikling?

PROCES

Udviklingen af Vorbasse og lokalsamfundet omkring Vorbasse skal bygge på vores lokale værdier og alle de mange ressourcer, som vi har at gøre godt med. Netop derfor har det været vigtigt for Lokalrådet at søge så bred viden som muligt hos borgere og andre, som har kendskab til Vorbasses værdier, styrker og muligheder.

Vorbasse har en stærk identitet og en ganske særlig historie. Byen er rig på traditioner inden for forenings- og idrætsliv, og vi er kendt for Vorbasse Marked i det ganske land. Bliver vi mere bevidste om vores værdier og ressourcer, og om hvad vi kan gøre for at udvikle og styrke disse, kan vi i Vorbasse måske skabe en helt unik profil for fremtiden.

Vi vil arbejde med en ressourcebaseret og deltagerdrevet udvikling. En udvikling som tager udgangspunkt i den særlige identitet vi har i Vorbasse, dvs. at:

- vi vil finde og bruge lokale borgeres evner og ressourcer i den fremtidige udvikling og skabe nye samarbejder på tværs
- vi vil bringe allerede eksisterende ressourcer i Vorbasse i spil som f.eks. den særlige historie, natur, traditioner, foreninger, og institutioner m.m.
- vi vil skabe fælles visioner for udvikling
- vi vil samarbejde om at skabe den fælles fremtid

Modellen bygger på nogle enkle principper:

- Fokusér på det, der går godt
- Påskøn egen og andres indsats
- Find ind til det, der giver liv
- Lav en handlingsplan – oversæt idealerne til handling

Lokalrådet har allerede taget fat i disse principper i arbejdet med helhedsplanen.

Hvem er Lokalrådet - og hvilken rolle har det i udviklingen?

Lokalrådets består af repræsentanter fra lokale foreninger og private borgere.

Lokalrådets hovedopgave er bl.a. at arbejde for lokalsamfundets sammenhold, identitet og trivsel. "Udadtil" fungerer Lokalrådet som lokalsamfundets stemme, og "indadtil" har rådet til opgave at samle trådene i området. Lokalrådet skal sikre helhedstænkning og fremme samarbejdet mellem de lokale foreninger om udviklingen af lokalsamfundet.

Borgerne i Vorbasse kan henvende sig til Lokalrådet, når man står over for udfordringer, der skal løses, eller har ønsker om at igangsætte noget nyt.

Udviklingen i landdistrikterne i Billund Kommune skal ske gennem et tæt samarbejde mellem Byrådet og de borgere, som bor i landdistrikterne. Samarbejdet mellem de forskellige parter skal grundlæggende bygge på, at der er forståelse for hinandens ressourcer, vilkår og ønsker.

Udviklingen skal tage udgangspunkt i:

Vores lokale værdier og ressourcer

og

Vores særlige identitet

Lokalrådets bestyrelse

Vorbasse Lokalråd kan kommunikere direkte med Billund Kommune og omvendt i forhold til de ting, som har med lokalsamfundet at gøre.

Lokalrådets bestyrelse: Formand: Frits Simmelsgaard Kristensen, Sekretær: Pia Madsen, Kasserer: Jette Krin, Medlemmer: Kim Emanuelsen, Gert Thomsen, Jørn Poulsen, Arne Andersen

Hvordan vil vi samarbejde om udvikling?

Vi har lagt vægt på, at borgerne kommer med fra start.
Hvis udviklingen i Vorbasse skal give mening for os i Vorbasse, bliver vi nødt til i fællesskab at finde ud af, hvad der har betydning for os i Vorbasse - og i fællesskab finde frem til de initiativer, som har potentiale for udvikling.

- Vi ønsker at skaffe os mere viden om Vorbasses særlige identitet og ressourcer og om borgenes forskellige opfattelser
- Vi ønsker at tilrettelægge et samarbejde, som tager udgangspunkt i den lokale identitet og ressourcer

Vi forventer at borgerne ikke tænker ens i Vorbasse, men kendskabet til hinandens opfattelse af byens værdier, giver en bedre forståelse i samarbejdet og bedre mulighed for at afstemme interesser. Så kan vi gradvis få et bedre grundlag for at prioritere initiativer og træffe målrettede beslutninger om, hvad vi vil samarbejde om. Helhedsplanen foreslår en række indsatser, som vi vil indlede et samarbejde omkring.

PROCES

Arbejdet med helhedsplanen
Arbejdet med helhedsplanen skal i første omgang hjælpe til at samle trådene i Vorbasse.

Først har vi skaffet os viden om, hvordan borgere i Vorbasse ser på styrker, og udviklingsmuligheder. Til at løse den del af opgaven udførte Lokalrådet en række borgerinterviews, og Kuben Management udførte to fokusgruppeinterviews. Et bredt udsnit af borgere i Vorbasse er blevet interviewet.

Billund Kommunes kulturmedarbejder udførte i samme periode en íde-cirkel med 7., 8., og 9., klasserne i Vorbasse Skole. 40 unge meldte sig ind i en facebook-gruppe, som kørte i en uge. Det gav et godt indblik i ungegruppens opfattelse af styrker og udfordringer i Vorbasse.

Borgerworkshoppen den 25. april 2009 havde til hensigt at diskutere og prioritere udviklingsindsatser, som vi vil arbejde med i de kommende år.

Den 18. maj 2009 var Lokalrådet vært for et Tema-møde, hvor der blev lavet konkrete forslag til handlingsplaner til de indsatser, vi allerførst ønsker at tage fat i: Indsatserne **Bosætning** og **Foreningssamarbejde** blev valgt.

Borgerne skal med fra start

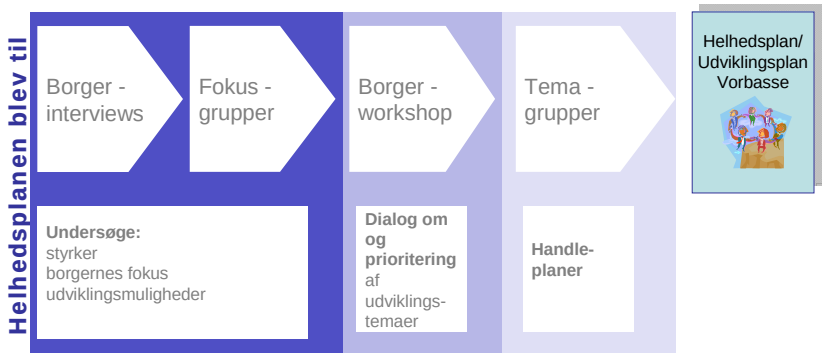

Processen blev tilrettelagt i 3 trin: Først en undersøgelsesfase, dernæst dialog og prioritering af udviklingstemaer og til sidst blev der udarbejdet handleplaner.

Vorbasses værktøjskasse

Lokalrådet har i processen anvendt en række værktøjer, som er udviklet i et samarbejde mellem Lokalrådet, Billund Kommune og Kuben Management.

En nærmere beskrivelse af disse værktøjer findes i værktøjskataloget, som sammen med denne helhedsplan er tilgængelig på www.vorbasse.dk .

Samarbejdet med borgerne fremover
Lokalrådet vil fremover benytte helhedsplanen som grundlag for samarbejdet om udvikling i Vorbasse. Lokalrådets mål er, at der bliver dannet en række lokale arbejdsgrupper omkring de opgaver, som er beskrevet i planen.

Lokalrådet vil sikre, at der etableres et fælles forum for disse arbejdsgrupper, således at der kan ske en fremtidig koordinering af initiativerne. Lokalrådet vil benytte **www.vorbasse.dk** til løbende orientering om helhedsplanens initiativer.

3. Vision og mål for udviklingen i Vorbasse

VISION OG MÅL

Den overordnede vision for udvikling, som vi beskriver nedenfor, tager udgangspunkt i den viden vi har fået ved at tale med borgere i Vorbasse. Den er udtryk for et sammendrag af de positive og fremadrettede ønsker og ideer, som vi har lyttet os til gennem denne første runde i borgerdialogen.

Borgerne roser Vorbasse som et usædvanligt godt sted at bo, og det ønsker man også, at Vorbasse skal være i fremtiden.

Af en lille by at være er der usædvanligt mange gode tilbud til borgerne. Især børnefamilierne nyder godt af gode institutioner og gode muligheder for fritidstilbud. Borgerne oplever, at der er kort til alle ting – også selvom man skal ud af byen for at arbejde eller uddanne sig. Der er korte afstande til brede tilbud i større byer.

Borgerne tænker på byens overlevelse og på at holde liv i de mange foreninger, skole, butikker, lægehus mv. som er forudsætningen og drivkraften for, at byen stadig er tiltrækkende for de, som bor i byen og for nye borgere, som ønsker at bo i et lokalsamfund. Man tænker på **bosætning** som et af de vigtigste temaer i udviklingen – og man tænker på, hvordan man får markedsført Vorbasse, som en af Danmarks bedste byer at bo i.

På baggrund af disse tanker har vi formuleret denne vision:

Vorbasse vil være kendt som *byen med de mange muligheder* – aktiviteter, foreningsliv, natur, oplevelser, god service og nærhed til alt, hvad man behøver for at leve godt i hverdagen.

- Vi vil øge borgernes kendskab til Vorbasses kvaliteter og ressourcer
- Vi vil samarbejde om at formidle Vorbasses kvaliteter
- Vi vil samarbejde om at udvikle de fysiske, sociale og kulturelle kvaliteter i Vorbasse.
- Vi vil målrette indsatser for udvikling, som kan tiltrække endnu flere borgere til Vorbasse

Visionen skal opnås gennem en række initiativer. Initiativerne skal først og fremmest tage udgangspunkt i borgene, men Billund Kommune, lokale foreninger, institutioner, skole og erhvervslivet skal også inddrages i samarbejdet.

Overordnede mål

Når vi lykkes med visionen, ser vi muligheden for:

- at borgerne i Vorbasse bliver mere opmærksomme på Vorbasses identitet og kvaliteter og får bedre muligheder for at agere som gode ambassadører for byen
- at Vorbasse bliver kendt for mere og andet end f.eks. Krigshavn og Marked
- at Vorbasse også i fremtiden bliver et spændende sted at leve, opholde sig i og besøge
- at Vorbasse tænker på - og udvikler sig - også for nye borgeres behov - og bliver endnu mere attraktiv for tilflyttere.

Udvikling i Vorbasse
– fysisk, socialt og kulturelt

Helhedsplanen behandler fysiske, sociale og kulturelle udfordringer. Derfor har vi bedt borgere om at komme med deres bud på mål for udviklingen på disse tre områder. Ovenfor beskrev vi den overordnede vision og de overordnede mål for udvikling i Vorbasse. Målene, som beskrives herunder, er konkrete mål for udvikling af fysiske, sociale og kulturelle forhold.

Vi spurgt borgerne om, hvad der skal være mål for udvikling når vi taler om:

By og omgivelser (fysiske forhold), som omfatter forhold vedr.: byen, bygninger, trafik, stisystemer, erhverv, service, natur m.v.

Sociale forhold, som omfatter forhold vedr.: trivsel, sociale netværk, naboskab, social service - tilbud til familier, unge og ældre.

Kulturen, som omfatter forhold vedr.: kulturtilbud, foreningsliv, vaner, handlemåder, særpræg eller det, man kunne kalde det lokale "kit".

Her er en sammenfatning af forslagene:

Udviklingsmål for byen og omgivelserne (fysiske forhold):

- Udarbejde en bymidteplan – Skabe mere sammenhæng i planlægningen omkring bymidten
- Byens Hovedgade – Arbejde på at give byens ansigt et løft
- Regulering af trafikken – Arbejde med at få den tunge trafik ud af byen
- Sikre stisystemer for bløde trafikanter – ikke kun i Vorbasse by men også i oplandet til Vorbasse
- Udvikling af handelslivet – flere dagligvaretilbud
- Styrke markedsføringen af bolig- og erhvervsgrunde
- Mere fokus på naturen som en attraktion

Udviklingsmål for sociale forhold i Vorbasse:

- Øge fokus på bosætning – sikre udbud af alsidige byggegrunde, som kan tiltrække mennesker med forskellige behov
- Få lavet en velkomststrategi over for tilflyttere
- Tiltrække flere familier med børn
- Sikre tilbud til unge, som ikke er tiltrukket af foreningsliv og idræt
- Sikre bedre tilbud til ældre – f.eks. motionstilbud
- Sikre fortsat god udvikling af skole og institutioner

Udviklingsmål for kulturen i Vorbasse:

- Forbedre samarbejde på tværs af foreninger
- Sikre koordinering af aktiviteter og arrangementer
- Udvikle Vorbasse som oplevelsesby (fritidscenter, camping, Marked, museum, natur)
- Sikre formidling og markedsføring af identitet og kulturværdier
- Udvikle bredere kulturtilbud – herunder bredere anvendelse af Fritidscenteret

VISION
OG MÅL

VORBASSE OM 5 ÅR!

På workshoppen den 25. april 2009 blev deltagerne bedt om at forestille sig, at de skulle skrive en avisartikel til Jyske Vestkysten om 5 år og fortælle om, hvad Vorbasse har succes med.

Deltagerne blev spurgt om:

"Hvad vil I være stolte af er lykkedes om 5 år?"

Målene for udvikling, som vi beskriver på siden her tager bl.a. udgangspunkt i ønskerne til fremtiden, som borgerne beskrev den dag.

En journalist fra JV noterer, hvad deltagerne har skrevet på artikelbladet 2014

4. Udgangspunkter for udvikling i Vorbasse

UDGANGS-PUNKTER FOR UDVIKLING

I dette kapitel ønsker vi at indkredse Vorbasses ressourcer og identitet – det særlige ved Vorbasse, som vi kan tage udgangspunkt i, når vi vil skabe udvikling.

Et vigtigt udgangspunkt er Vorbasses særlige historie, som fortæller om de forandringer, Vorbasse har gennemgået, og giver en forståelse for, hvorfor Vorbasse er blevet til den by, den er i dag. Et andet vigtigt udgangspunkt er borgernes egne nutidige historier, som fortæller om lokale behov, ressourcer og udviklingspotentialer.

At kende sin historie og fortælle sin oplevelse af Vorbasse i dag bidrager til, at vi kan blive klogere på Vorbasses særkende og identitet.

Vi ser i dette kapitel på, hvad vi har at gøre godt med i Vorbasse.

- **Vorbasses historie** - Vi trækker de historiske linjer og ser, om vi kan finde vigtige spor i det Vorbasse, vi kender i dag.
- **Byen og omgivelserne** - Vi beskriver Vorbasse by og omgivelser. Vi har i dette afsnit sammenfattet borgenes egne beskrivelser af Vorbasse for at få et billede af, hvad der betyder noget for borgene i dagligdagen i Vorbasse.
- **Kommuneplanrammer** - Vi beskriver kort forudsætningen for planlægning, og vi har sammenfattet kommuneplanrammer for Vorbasse. Herunder nævnes rammerne i kommunens nye landdistriktspolitik.
- **Social- og kulturel identitet** - Endelig beskriver vi byens sociale og kulturelle identitet – igen med udgangspunkt i de interviewede borgeres egne ord om værdier og menneskelige ressourcer i Vorbasse.

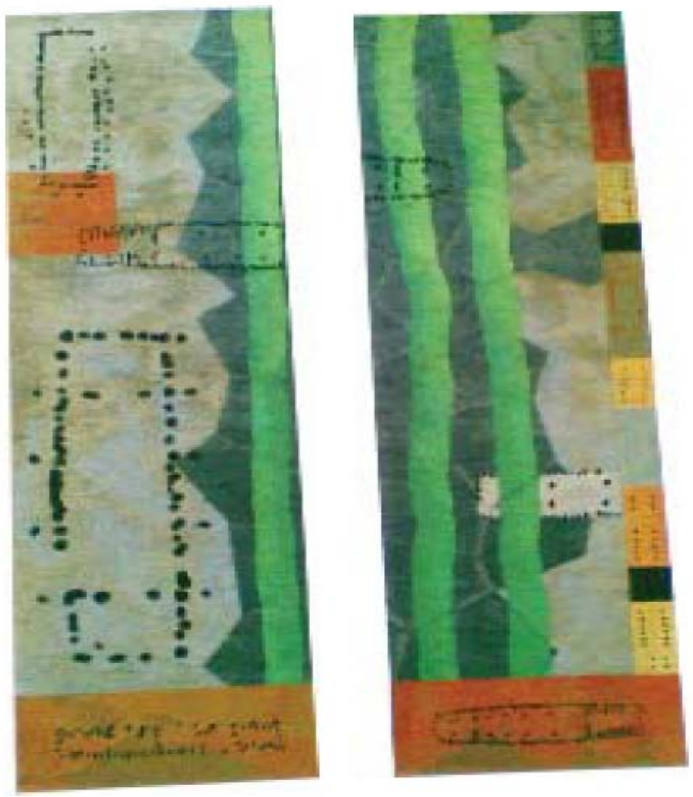

LIVSUDFOLDELSE OG ENERGI

har måske karakteriseret Vorbasses mennesker gennem årtusinder.

I Fritidscentret hænger et vævet billedtæppe med titlen:

"VÆKST I FORTIDENS TEGN"

"Et vævet billedtæppe inspireret af Vorbasses imponerende historie og kontinuitet i form af energi og livsudfoldelse som dette hus er udtryk for "

Billedvæver

Birgitte Fløe 2009

Vorbasse er et enestående historisk laboratorium

Vorbasse har så enestående en historie, at byen nyder international interesse for sine udgravninger af de første bosætninger. Vorbasse er den eneste bebyggelse, der er blevet udgravet så grundigt i Danmark, i Norden – i hele Nordvesteuropa.

Det er Vorbasse der viser, hvordan vort samfund udviklede sig fra et uorganiseret bondesamfund over lokalt styre til centralmagt. Det er Vorbasse der viser, hvordan teknikker inden for håndværk har udviklet sig gennem tiderne. Oldtidens Vorbasse er mere end det centrale omdrejningspunkt i historisk og arkæologisk forskning. Det er målestokken for al forskning på feltet. Vorbasse er simpelthen referencepunktet for alle fortolkninger af samfundsudviklingen før år 1100 i vor del af Europa.

Vorbasse har vandret

I 1974–1987 blev der på en mark lidt nord for det nuværende Vorbasse udgravet den ene gamle landsby efter den anden. I alt 8 landsbyer fra ca. år 100 f. Kr. til år 1100 blev udgravet. Udgravningerne viste, hvordan landsbyerne havde flyttet sig gennem årene. De enkelte gårde flyttede efter bedre jord. En enkelt gård kan man således følge gennem 300 år i oldtiden.

Vorbasses store betydning for historien ophører på ingen måde med de gamle udgravninger.

Landsbyen flyttede til sin nuværende placering omkring 1100, og her blev man - fordi man indførte dyrkningsfællesskab, og fordi man byggede en kirke af sten, som ikke var til at flytte med. Historisk var det et skifte fra jernalderens vandrelandsby til middelalderens kirkelandsby.

Hedelandsby

Vorbasse blev i middelalderen en typisk hedelandsby, hvor jorden var lidt fattigere end i andre dele af landet. Det betød store sogne arealmæssigt med et relativt lille befolkningsantal. Også i denne sammenhæng kan man bruge Vorbasse som en målestok. For i den del af Danmark, der havde megen lerjord, var sognene mindre og tættere befolket. Her var mulden fed, man levede af korn. På heden levede man i århundreder ganske anderledes, med kvægdrift og en mængde bierhverv. Derfor er Vorbasse næsten lige så fantastisk at følge i århundrederne efter 1100 som repræsentant for hedelandsbyen, der var flere af.

Historie

Om udgravningerne i Vorbasse

Aldrig før eller siden er der foretaget så store udgravninger i Danmark. I alt blev der udgravet ca. 8.000 genstande. Flere af disse genstande er af enestående national betydning. Det var Nationalmuseet, som forestod udgravningerne fra start, og derfor logisk, at nogle af genstandene er på Nationalmuseet. Her i Vorbasse kan vi imidlertid vise en meget fin lille udstilling. Der er f.eks. en probersten til at måle lødigheden af guld - den eneste af sin art i Danmark, der har originalt guldstøv tilbage. Der er smykker, små smeltedigler, som viser, at man selv lavede sølv i oldtidens Vorbasse. Der er en flettet kurv, som er 1600 år gammel og meget mere. Fundene fra Vorbasse er ikke blot smukke, de er vores vigtigste bevis på vore forfædres høje tekniske viden og kunnen.

Vorbasse beskrives i danske værker

Vorbasse er beskrevet fyldigt i de førende arkæologiske værker fra de seneste 20 år. Vorbasse er bare det, man lærer om i arkæologi og i historie.

Seneste skud på stammen er Erland Porsmoses dejlige bog om danske landsbyer udgivet på Gyldendal, 2008. Her står mange ting om Vorbasse, som endda får ros for at have et godt museum!

I 1500-tallet blev Vorbasse kirke større, da kirkerne i Fitting og Almstok blev nedlagt. Vorbasse kirke fik endog tilnavnet ”Hedens Domkirke” og er da også kommunens eneste, med et tårn der er flere hundrede år gammelt. Selv om Vorbasse således var et klart samlingspunkt, mente man, at der var tale om stor affolkning på egnen.

Det giver anledning til tanker og myter om, at der må have været noget tidligere. Fra 1820 kendes en fortælling om, at Vorbasse var stort set øde, kun en ung kvinde og hendes mor var tilbage. Heldigvis kom der en rask gut forbi, og så steg befolkningstallet. Lyder det bekendt? Jamen, det er da Adam og Eva i Vorbasse. En skabelsesberetning. Måske var Vorbasse Edens Have?

Middelalder og nutid
- Modstillinger, marked og selvstændighed

Vorbasse Marked blev til i middelalderen
Og så er der Vorbasse Marked. Det har rødder helt tilbage i middelalderen. Der sprang en kilde ved kirken. Folk mente, at kilden var helbredende, og så rejste man til. Når folk rejser til, kan man også handle, og så skal de også underholdes. Stille og roligt blev Vorbasse Marked etableret. Efterhånden blev det temmelig vildt - så vildt, at det kom kongen for øre efter nogle slagsmål. Så blev der nedlagt kongeligt forbud mod Vorbasse Marked. Men Markedet sneg sig tilbage til byen. Siden 1731 har det været der uafbrudt, så mon ikke det holder lidt endnu. I 1800-tallet - mener man, at der typisk kom 10.-15.000 mennesker. Mange, syntes man i samtiden, men intet mod de 250.000, der kommer i dag.

Modstilling
Da Vorbasse i slutningen af 1800-tallet blev meget missionsk, blev Markedet efterhånden en nærmest utrolig modstilling til hverdagslivet. I en lang weekend fristede Djævelen i form af gøgl og underholdning. Tænk, at langt op i tiden var selv en uskyldig dans forbudt. Efter en lang vinter uden mulighed for forlystelser kom Markedet. Det bragte fremmede mennesker, mystiske tildragelser som spåkvinder, farlige mænd, der kørte på dødsdrom, miner fra Tyskland. Det var mere end en fristelse. Det var et kig ind i en helt anden verden, der var så fjernt fra hverdagen, at det næppe kan beskrives korrekt. Nogle blev fristet og forelsket i de mystiske fremmede og løb af sted med dem.

Labri - det første eksempel på branding af Vorbasse
Da den store gøgler Labri, vistnok i 1913, opfandt navnet ”Vorbasse Krigshavn” gav han Vorbasse et kæmpe forspring. Det er et af de første og bedste eksempler på branding af en by. Gøgleriet har givet Vorbasse meget.

Stationsbyen Vorbasse
Vorbasse kæmpede længe for at blive stationsby. I 1917 lykkedes det endeligt. Men selv om stationen står som symbolet på en lang udvikling fra landsby til stationsby omkring år 1900, så kom stationen i sig selv ikke til at betyde det store for udvikling af handel, bolig- og erhvervsbyggeri.

Enigheden i Vorbasse måske større end nogen sinde
Vorbasse har oplevet mere end 2000 år i med- og modgang. I dag er enigheden måske større end nogensinde. Det bedste eksempel er selvfølgelig Fritidscentret, der er symbolet på de seneste års store lokale evne til at skabe mest muligt af de forhåndenværende ressourcer.

Det historiske afsnit er skrevet af museumsinspektør John Rendboe

Labri - måske det første eksempel på branding af Vorbasse

Mindesten for Professor Labri, den berømteste gøgler i Danmark.

Labri var født i Nyborg den 5/8 1863 med det borgerlige navn Johannes Marius Dines Petersen.
Død i Odense, 10/3 1935

Enigheden i Vorbasse måske større end nogensinde

Hvordan kom Vorbasse til at se ud, som den gør i dag?

Vorbasse før 1789 var en forteby - en landsby, hvor gårdene ligger i en kreds omkring forten, som er et åbent fællesareal, hvor dyrene blev samlet i middelalderen. En meter bred vej gik igennem byen fra Hejnsvig til Bække. Denne vej gik fra syd mod nord med Krigshavnen som nordligste punkt.

Efter ca. 1770-90 flyttede en del gårde, men gradvist voksede byen op langs den nuværende Nørregade, som blev "åbnet" i 1834, hvorefter byen mere kom til at ligne en "vejklyngeby" med tættere bebyggelse.

Der er enkelte gårde fra tiden før udflytningen tilbage i Vorbasse, men alle er ombygget til ukendelighed. Det, at byen har flyttet rundt, betyder, at byen i dag ikke har en traditionel opbygning omkring pladser, gader eller gadeforløb. Men der er synlige egenartede byggetraditioner: F.eks. findes mange lange længehuse, hvor taghældningen er relativt lav, og en del hjørner er kraftigt markerede.

Fra 1800-1900 findes mange huse og gårdlænger i beskedne størrelser p.g.a. Vorbassebøndernes trange kår før hedeopdyrkelsen. De fleste af disse har forandret udseende til ukendelighed – stråtage er udskiftet med eternittage, valmene er væk, om og tilbygninger har ændret bygningernes udseende og funktion. Der er meget lidt bindingsværksbyggeri tilbage og mange af bygningerne er skalmuret.

I 1900-1930 blev de første bygninger opført langs den nuværende hovedvej. De er større end småkårshusene. Der er lange enkeltstående huse som den mest dominerende form for perioden, men også nogle små gavlhuse blev bygget i området omkring Krigshavnen.

De fleste bygninger fra denne tid er bygget i rødsten. Nogle huse er pudsede, men også disse er ændret meget med tiden. Den vedligeholdelsesmæssige standard på disse huse er svingende, og småsprossede vinduer og fyldningsdøre er skiftet ud til store vinduer og nye dørtyper.

Omkring 2. verdenskrig havde Vorbasse en betydningsfuld tørveindustri, og det tiltrak mange arbejdere. De fleste boede et par år i skure, men efterhånden blev der opført parcelhuse. Efter tørveindustrien flyttede mange væk, men nogle blev tilbage i Vorbasse og bosatte sig i lejeboliger sydvest for bymidten.

I 50´erne begyndte typehusene at skyde op - de første i bungalowstil

I 60´erne og 70´erne kom gulstensparcelhusene, og en del boligforeningsrækkehuse skød op i byens sydlige del.

De nyere kvarterer ligger i den sydvestlige del af byen, og de seneste skud på stammen er udbuddet af jordbrugsparceller ca. 1 ha pr. grund.

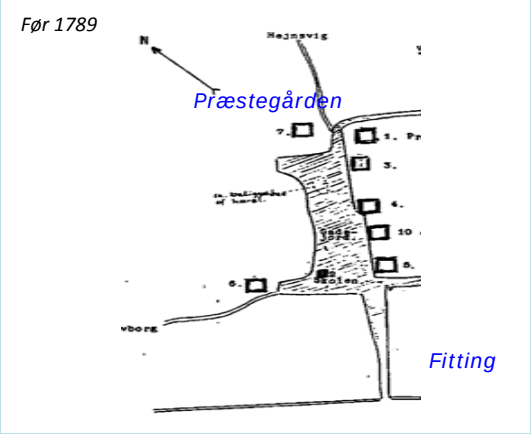

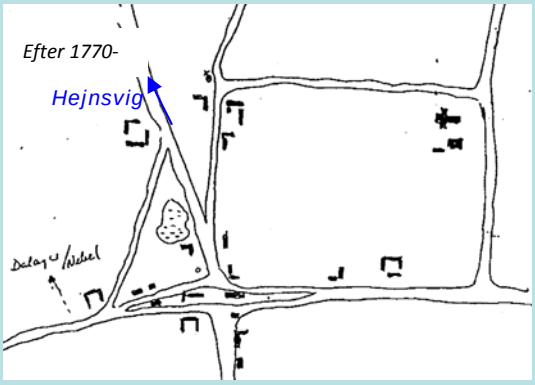

By og omgivelser

Vorbasse by og omgivelser

Kort karakteristik

Vorbasse ligger i Billund Kommune med 18 km til Billund Lufthavn, 15 km til Billund by, 20 km til Grindsted og Vejen, 35 km til Vejle og Kolding, og 55 km til Esbjerg - og godt 20 km til motorvej 20.

Vorbasse skoledistrikt har 2.157 indbyggere. Skoledistriktet består af Vorbasse by, Vorbasse land og landsbyerne Skjoldbjerg, Fitting og Nebel.

Når man kommer til Vorbasse fra øst, passerer man først byens erhvervsområde. Dernæst møder man en samling lave huse langs hovedgaden, som også er byens hovedstrøg. Bevæger man sig fra hovedgaden i nordlig og sydlig retning ligger parcelhuskvarterer i flere generationer. Det seneste skud på stammen er en række jordbrugsparceller i den sydvestlige del af byen.

I Vorbasse møder man ikke mange historiske bygninger, men der findes eksempler på en særlig bygningskultur. Der er eksempler på såkaldte længehuse og småkårshuse i beskedne størrelser, som fortæller noget om Vorbasses tid som tørveindustriby omkring krigen. Dengang kom mange arbejdere til byen.

Vorbasse er ikke blevet til som en ganske almindelig landsby. Vorbasse har, som nævnt i afsnittet om historie, sin helt egen historie, som har givet mange åbne arealer og ubebyggede rum. Nogle steder kalder byen på mere helhed i byrummet, og andre steder er der en stor kvalitet i, at der er plads til grønne kiler igennem byen, der forbinder byen med naturen.

I et debatoplæg fra 1988 er opmærksomheden rettet mod, at byen er vokset op uden en sammenhængende planlægning, og derfor mente man dengang, at der kunne være behov for at arbejde med et hierarki af pladsdannelser i Vorbasse. Siden da er der arbejdet med Vorbasse Krigshavn og Gadekæret, som giver fornemmelse af centrum, men der er stadig blandt borgerne et ønske om at skabe mere helhed, og i det hele taget er der et stort ønske om at give bebyggelsen langs hovedgaden et løft.

Vorbasse har attraktiv natur. Der er værdifulde landskaber omkring Vorbasse, som det er nemt at komme ud til – særligt kan nævnes adgangen af Holme å-stien som indgår i et overordnet stiforløb fra øst til vestkyst.

Vejen gennem Vorbasse er en statsvej.

Hvad har vi i Vorbasse:

- *Skole med 2 spor*
- *Dagpleje med fast gæstepleje ved sygdom og ferier*
- *Vuggestue og børnehave*
- *Ældre- og plejecenter*
- *En musikskole*
- *En ungdomsskole med klub*
- *Et fritidscenter med 2 idrætshaller, svømmehal, motionscenter, bibliotek og cafeteria*
- *Tennisbaner*
- *Kælkebakke*
- *Et rigt kultur- og foreningsliv med meget lave kontingenter og spændende aktiviteter*
- *Museum*
- *Kirke*
- *Campingplads*
- *Markedsplads*
- *Billige byggegrunde, parcelhusgrunde, jordbrugsparceller og erhvervsgrunde*
- *Gode butikker og et velfungerende erhvervsliv*
- *Pengeinstitut*
- *Lægehus*
- *Dyreklinik*
- *Direkte busforbindelser til Grindsted og Vejen*
- *Kort afstand til Kolding, Vejle, Vejen, Billund og Grindsted*
- *Gymnasium og erhvervsskole i Grindsted*
- *Privatskoler*
- *Rensningsanlæg*
- *Genbrugsplads*
- *Og ikke mindst en dejlig natur og stier*

Borgere om:
Vorbasses udseende, service og funktioner

Borgere om by og omgivelser

”De fleste steder er der pænt i Vorbasse”
Særligt er man stolte af Vorbasse Krigshavn, Gadekæret og en bygning som ”Æ Gaaedhus”.

Den største begejstring udtrykkes over byens Fritidscenter: ”Vi har et superflot velfungerende fritidscenter”. Byens highlights nævnes af de fleste som værende: Fritidscenter, Campingplads og Marked.

Der udtrykkes en generel bekymring omkring udviklingen på Vorbasses hovedgade: ”Bybilledet er trist”… ”Der mangler noget, som folk gider stoppe op og kigge på”. Der er bygninger i hovedgaden, som efter interviewpersonernes vurdering godt kunne trænge til en kærlig hånd. Flere udtrykker, at der gerne måtte være en pulje med midler, som kunne gøre, at byen kunne opkøbe de vigtigste huse. Man er nervøse for, at de gamle huse på Østergade og Nørregade kommer til at præge byen i en negativ retning.

Der nævnes et behov for en bymidteplan: ”mere helhed”. Der beskrives en form for bykerne ved den nye sparekasse/Krigshavnen, som man foreslår, at der kan bygges videre på.

”Naturen er en attraktion for Vorbasse”
De adspurgte borgere er enige om, at naturen har væsentlig betydning for Vorbasse. Der er et meget dejligt skovareal omkring Vorbasse Camping, som campisterne også holder af at bruge.

Man kan gå via stisystemer til mange skønne naturområder. Vorbasse by har en dejlig åben struktur mod naturen. Dette træk ønsker man at bevare.
”Naturen omkring Vorbasse er ganske særligt”. Det hævdes, at en sådan natur sjældent findes andre steder. Man er både tæt på den flade hede og tæt på den bakkede Vejle Ådal.

”Vi ligger i et smørhul” – med gode funktioner
De fleste mener at Vorbasse er velforsynet med service: ”Vi ligger i et smørhul”, siger én, som mener at det er ærgerligt, at tandlægen ikke er i Vorbasse mere, men som i øvrigt udtrykker, at det er luksus med læge, 2 haller, svømmehal, et bibliotek. ”Vi kan ikke klage over serviceniveauet i Vorbasse” udtrykker en anden: Vi har butikker, der stort set dækker de behov, man kan have.

De fleste interviewede mener, at skolen har et godt ry, og at den måske kan være med til at tiltrække folk ude fra. Ud over skole mener man, at der er gode pasningsmuligheder for de 0-6-årige.

”Fritidscenteret er Vorbasses stolthed”
Fritidscentret er bygget som kommunalt idrætscenter og udbygget med svømmehal. I 2004 evnede Marked, klubber, foreninger og private at planlægge og gennemføre tilblivelsen af, hvad der i dag fremstår som et fritidscenter i bred forstand, med multifunktioner.

Det startede som en græsrodsbevægelse. Gruppen omkring huset ville lave mere end en hal – et ”knudepunkt for liv”. Multi-begrebet rummer børnehave, fitness, SFO, skole, svømmehal – og børnehave. Der er i dag oprettet en madordning til børnehaven med brug af fritidscentrets køkken. I dag er Fritidscentret knudepunktet i Vorbasse: ”Det er den vigtigste bygning i Vorbasse”.

Centret tiltrækker unge og deres familier. I Fritidscentret har de unge et sted at mødes. Man har også en oplevelse af, at centret hænger meget fint sammen med andre faciliteter i Vorbasse. F.eks. udtrykker man tilfredshed med, at det er planlagt, at børn kan gå ad stisystemer fra skolen: ”et stort plus for de små børn”.

Fritidscentret evner også at samarbejde med erhvervslivet. Medarbejdere kan dyrke fitness, og man sørger for, at svømmehallen åbner tidligere om morgenen. Campingpladsgæsterne bruger også Fritidscenteret.

Der er en uudnyttet rå hal, som i fremtiden kan byde på muligheder for ting kan ske - måske på tværs af foreninger.

Borgere om by og omgivelser

”Delte meninger om, hvordan trafik på hovedgaden skal løses”
Tung gennemkørende trafik på byens hovedgade betragtes af borgerne som meget problematisk. Der køres for stærkt, og der er for megen tung trafik, men der er delte meninger om, hvordan problemet skal løses. Nogle ønsker bilerne ledt uden om byen på en omfartsvej. Andre mener, at trafikken bør komme ind i byen, fordi det skaber liv, men at den selvfølgelig må dæmpes, f.eks. ved at den tunge trafik bliver ledt uden om.

Behov for trafikreguleringer i øvrigt
Der efterlyses bedre trafikale forhold omkring skolen. Flere er fokuseret på at få etableret bedre stisystemer for bløde trafikanter. Der er også ønsker om bedre stisystemer mellem byerne i kommunen, for at give god adgang til naturen. ”Stisystemet i skoven er godt, men der mangler en god cykelsti”.

Det påpeges af flere, at der er mangel på p-pladser langs hovedgaden. Desuden er der fra flere sider et ønske om at få gjort p-pladsen ved Fritidscentret pæn og brugbar.

I Vorbasse by kan man pege på flere forhold, som man ønsker reguleret – blandt andet dårlige vejforhold i svinget ved Prikken: ”Det er uhensigtsmæssigt at placere chikaner her, der mangler mere plads så store køretøjer, kan passere hinanden på Nørregade”.

Ønsker til den kollektive trafik
Kun få af de interviewede har bemærkninger til den kollektive trafik. Man ønsker at bevare busforbindelserne. Disse - mener man - er meget vigtige. Desuden mener man, at buslinjerne gerne må være bedre: ”I dag kan man ikke komme fra byen i weekenderne med offentlig trafik”.

”Godt med gode byggerunde med alsidig bebyggelse”
Byggegrundene i Vorbasse må gerne være særlige. Der bliver f.eks. sagt, at man skal fastholde grønne områder mellem grundende i byen – tæt på naturen. Man mener, at det er en særlig kvalitet. Man ønsker ikke, at alle grønne områder bliver bebygget med boliger.

”Der er brug for erhverv og butikker i Vorbasse”
Der er stor tilfredshed med, at der er erhverv i byen: ”Det skaber arbejdspladser, og det gør, at folk ikke flytter fra byen”…”Det er heldigt at der er driftige erhvervsfolk i Vorbasse, de *vil* virkelig, de holder ud”. Vorbasses erhverv er karakteriseret ved småerhverv, men disse vurderes af borgerne at have stor betydning.

Man udtrykker, at især serviceerhvervene har betydning for, om man har lyst til at bo i byen: ”Det er helt nødvendigt, at der er en Brugs, en bager. Hvis man både skal ud af byen for at arbejde og for at handle, bliver det en soveby”. ”Det er et stort aktiv, at der er så stor og velfungerende en brugs”. Man vil gerne have nye mindre erhverv i byen som tandlæge, frisør, blomsterhandel m.m. og alternative dagligvarebutikker, der kan skabe lidt konkurrence til det ene tilbud, man har. Campingpladsen opleves som en af byens største aktiver. Den trækker mange mennesker til byen.

Der er plads i Vorbasse til udvidelse af erhvervsgrunde og gode tilkørselsforhold, men der er bekymring for, om nogen vil benytte sig af de tilbud, der er. ”Jeg vil næppe starte egen virksomhed i Vorbasse i dag. Der mangler opbakning til de lokale erhverv… ”.

Nogle fremhæver, at der mangler arbejdspladser. Byen består mest af pendlere. Én understreger at Vorbasse kun er egnet til mindre service- og mindre industrivirksomheder og mener, at der skal satses på Vorbasse som bosted: ”derfor skal vi bruge energi på at gøre byen interessant for tilflyttere og satse på at bevare skole, institutioner, fritidsfaciliteter og attraktive byggegrunde”.

Mange markerer som en kvalitet, at der i øvrigt ikke er langt til arbejdspladser i kommunen.

Vorbasse i Billund Kommune

Vorbasse i Billund Kommune

Forslaget til kommuneplan 2009-2021 bevarer Vorbasses hidtidige status som lokalby.

Kommuneplanforslaget videreführer den hidtidige planlægning. Eksisterende bolig- og erhvervsområder bevares, det samme gør grønne områder og arealer til offentlige formål. Undtagelsen er dog det gamle rensningsanlæg, som nu udlægges til boligformål. Der udlægges et/flere nye områder til boligformål og også et/flere områder til den langsigtede, fremtidige byudvikling.

Den endelige kommuneplan er ikke på plads endnu, og der foregår forhandlinger med staten om, hvor mange og hvilke nye arealer, der må medtages. Kommuneplanen ventes færdig med udgangen af 2009.

Med hensyn til befolkningsudviklingen i Vorbasse arbejdes der i kommuneplanforslaget med udgangspunkt i prognosen 2007-2021, som siger ca. 40 flere personer i Vorbasse. Kommuneplanrammerne for Vorbasse omfatter:

- Boliger, erhverv, service
- Byggegrunde
- Trafik
- Natur
- M.m.

Vorbasse har status af lokalby

Vorbasse er også en by i "Trekantområdet"

Billund Kommune er en af de 6 kommuner i Trekantssamarbejdet. Her samarbejdes bl.a. om kommuneplanlægningen, hvor der er lavet hovedstruktur og fælles retningslinjer for den overordnede anvendelse af området.

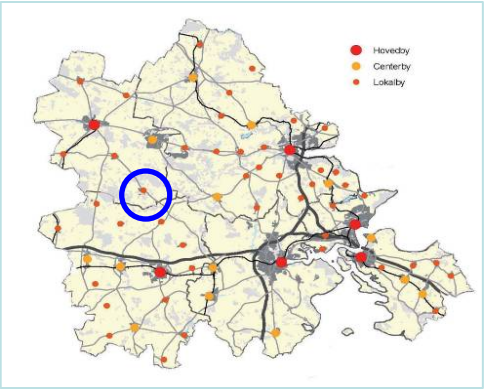

Vorbasse i Billund Kommune

Landdistriktspolitik i Billund Kommune

Billund Kommunes Landdistriktspolitik kommer også til at gælde for Vorbasse.

Landdistriktspolitikken skal ses som en fælles overordnet strategi for udvikling af landområderne i Billund Kommune. Målet er at udvikle spændende områder, hvor folk fortsat vil leve og bo.

Byrådet har formuleret denne overordnede vision:

Byrådets vision for udvikling i landdistrikter:

Gennem en balanceret udvikling og med respekt for naturen er det Byrådets vision:

- *at understøtte udviklingen af attraktive landsbyer og landområder med gode bosætningsmuligheder og aktivt landsbyliv*
- *at landsbyer og landområder er aktive medspillere i den samlede vækststrategi, især omkring bosætning, natur og oplevelser.*

Landdistriktspolitikken er udarbejdet i samarbejde med Landdistriktsrådet, som består af repræsentanter for hvert af lokalrådene i Billund Kommune.

Landdistriktspolitikken beskriver og sætter mål for følgende områder:

- Dialog og samarbejde
- Bosætning
- Børn, unge og uddannelse
- Erhverv og turisme
- Infrastruktur
- Seniorliv i landdistrikterne
- Natur og miljø.

Læs mere i Landdistriktspolitikken for Billund Kommune

Fakta om borgerne i Billund Kommune - Befolkningsudviklingen

Pr. 1. januar 2008 har Billund Kommune 26.169 indbyggere. Det er over en periode på 10 år en stigning på 350 personer eller 1,35 %.

Over de seneste 10 år har andelen af borgere i den erhvervsaktive alder været faldende og befolkningssammensætningen går mod flere ældre og færre yngre borgere.

Uddannelsesniveauet i Billund Kommune, målt som antallet af borgere med en mellemlang eller videregående uddannelse, er generelt lavt (10,3 %). Det gælder både når man sammenligner med Region Syddanmark (15,3 %) og med landet som helhed, som er nogenlunde det samme som Region Syddanmark.

Sundhedsprofilen for borgerne i Billund Kommune er nogenlunde som gennemsnittet set i forhold til Region Syddanmark.

Pendlingen
I dag pendler ca. 3000 borgere ud af Billund Kommune hver dag, mens ca. det dobbelte pendler ind. Mere end halvdelen af indpendlingen kommer fra Trekantområdet - især Vejle og Vejen Kommuner.

Dette er et udtryk for, at kommunen har mange arbejdspladser i forhold til den almindelige arbejdsstyrke i kommunen, og der ligger således et mægtigt potentiale i at få folk med job i Billund Kommune til at flytte hertil.

Landistriktspolitikkens mål for bosætning

Målsætninger:

Bosætningen er en vigtig faktor for en positiv udvikling i landdistrikterne. Byrådet vil derfor aktivt arbejde for, at landdistrikterne i Billund Kommune også får en del af den forventede befolkningstilvækst i kommunen. For at dette mål kan nås, skal landsbyer og omegnsbyer fremstå som attraktive, og bosætningen skal ske med respekt for naturen og det enkelte lokalsamfund.

- Udvikling af omegnsbyer og landsbyer som attraktive steder, hvor folk fortsat vil bo og arbejde
- Sikring af varierede bomuligheder i landdistrikterne
- Billund Kommunes landdistrikter skal fortsat være kendetegnet ved oplevelsen af nærhed, fællesskab og trivsel
- Fastholdelse og udvikling af muligheden for at drive erhverv på landet
- Videreudvikling af attraktive omegnsbyer med offentlige servicetilbud og gode fritidstilbud
- Konstant at indtænke land og by som hinandens forudsætninger for en aktiv bosætningsstrategi
- En fortsat udvikling af infrastrukturen som grundlaget for bosætningen i Billund Kommunes landdistrikter
- Ældre har mulighed for at blive boende i landdistrikterne
- Udviklingen i det enkelte lokalsamfund sker med respekt for byens egne værdier og særkende

Indsatsområder:

- Byrådet støtter op omkring ordninger, der medvirker til, at landsbyer og omegnsbyer fremstår pæne og attraktive
- Der udarbejdes en overordnet kommunal bosætningsstrategi, hvor også landdistrikterne spiller en vigtig rolle
- Der arbejdes for at udvikle offentlig og privat service i landdistrikterne
- Der skabes rum og mulighed for alternative bosætningsformer, f.eks. storparceller, energihuse osv.
- Der sikres plads til grønne områder i landsbyer og omegnsbyer
- Byrådet fremmer en synlig markedsføring af byggegrunde, f.eks. ved skiltning og via kommunens hjemmeside
- Byrådet skaber rammerne for en overordnet sammenhæng i infrastrukturen, således at også omegnsbyernes nærområder tilgodeses, og adgangen til det åbne land sikres.
- Byrådet indgår i samarbejdet omkring udviklingen af fleksible løsninger for erhvervsudvikling i landdistrikterne

Fra Landdistriktspolitikken i Billund Kommune

Vorbasse i Billund Kommune

Værd at vide:

Landdistriktspulje

Kommunen har afsat 750.000 kr. til en Landdistriktspulje, som kan bidrage til udvikling i landdistrikterne.

Landdistriktsrådet i Billund Kommune

På initiativ af lokale borgere og foreninger blev Landdistriktsrådet dannet i 2006.

Landdistriktsrådet fungerer som en paraplyorganisation for alle landsbyrådene/lokalområderne i Billund kommune. Mere information findes på landdistriktsrådets hjemmeside:

www.billundlr.infoland.dk

LAG Billund

Der er i Billund Kommune etableret en Lokal Aktionsgruppe (LAG) bestående af en bred repræsentation af offentlige myndigheder, borgere, lokale organisationer og foreninger.

LAG Billund agerer inden for rammerne af EU og regeringens landdistriktprogram for 2007-2013.

Hvert år afsættes der ca. 1. mio. kr., som LAG Billund kan fordele til projekter, som er med til at skabe attraktive levevilkår og nye arbejdspladser i landdistrikterne
Læs mere om LAG Billund på

www.lag-billund.dk

Social og kulturel identitet

Sammenhold og fællesskab!

Disse ord går igen - næsten lige meget hvem man taler med i Vorbasse.

Der er stærke sociale og kulturelle værdier i Vorbasse, og der er mange flere ord, som går igen, når vi har interviewet borgere om sociale og kulturelle forhold:

- Tolerance
- Sammenhold og fællesskab
- Genkendelighed
- Vi kommer hinanden ved
- Vi bekymrer os om hinanden
- Forskellighed er godt
- Når det gælder, står vi sammen
- Man skal yde en indsats i Vorbasse
- Udvikling! – Den skaber vi selv!

Vi kigger i de næste afsnit nærmere på, hvordan borgerne selv beskriver Vorbasses sociale og kulturelle identitet.

Borgere om Vorbasses SOCIALE identitet

Sammenhold, naboskab og netværk
"Vi er gode til at stå sammen i Vorbasse – også andre beundrer os dette". Som bevis på et stærkt sammenhold fremhæves igen og igen at det kunne lade sig gøre at samle lokale kræfter til udvidelse af Fritidscenteret: "I Vorbasse er vi gode til at løfte i flok. Der er altid nogle ildsjæle, der kan sætte noget i gang – og følge op på det". Lige så meget tales der om det fantastiske frivillige samarbejde, som hvert år får Vorbasse Marked op at stå, som symbol på sammenhold i byen.

Der er andre kræfter at trække på, hvis man kommer i vanskeligheder i Vorbasse fortæller én: "Vorbasse er virkelig en by, der har meget at byde på, i den retning. Et bund solidt netværk dækker byen. Man låner til hinanden – også til fester, arrangementer mv. også til store ting. Der er SAMMENHOLD!"

Der er godt naboskab: "man kommer hinanden ved". Det fremhæves også, at det brede foreningsliv gør, at man kommer hinanden ved på tværs: "Det bedste ved trivslen i Vorbasse er, at man mødes på tværs".

Noget tyder på, at der er lidt forskel på naboskabsfølelsen i forhold til, hvor man bor i byen. Én udtrykker: "Det er nok nemmere at få et godt naboskab i de kvarterer, hvor husene er bygget næsten samtidig, for der har folk boet i mange år, og så kommer der en ny en gang i mellem".

Ordet netværk optræder hyppigt: "Vi har et godt socialt netværk i foreningslivet" siger én. Der er både mange formelle og uformelle netværk. Én fremhæver det tætte netværk i den gamle bydel: " F.eks. har vi Røde Kors-butikken, som drives af 37 frivillige kvinder".

I Grundejerforeningen er beboerne frivillige hjælpere. Foreningerne spørger alle, om de vil hjælpe med. En forælder fortæller: "Nogle gange mangler de hjælpere, så må man træde til. Det giver forpligtigelser, hvis man har børn, som nyder godt af de mange muligheder. Mine to børn går til fodbold og gymnastik for i alt 1.500 kr. om året… Foreningerne er alle meget aktive på Vorbasse Marked, hvor de tjener penge, som så kommer lokalsamfundet til gode ved, at man betaler lavere kontingenter… Her er et utal af muligheder i Vorbasse".

Ildsjæle værdsættes
Vorbasse er karakteriseret ved usædvanligt mange foreninger med mange ildsjæle: "Vi har et rigt og fantastisk foreningsliv… Har folk lyst, er der altid muligheder". Man er bevidste om den særlige egenskab, og man er også bevidste om, at der skal fostres nye, og at der skal skabes kontinuitet. Man ser, at kredsen af ildsjæle er vokset meget i forbindelse med udvidelse af Fritidscentret – som én siger: "Fritidscentret skubber til noget, det er omdrejningspunktet".

Borgere om social og kulturel identitet

"Vorbasse har et godt sammenhold og et godt fælles-skab"

I en uge kunne unge i Vorbasse drøfte Vorbasses fremtid på facebook også de unge peger på sammenhold og fællesskab som nogle af de vigtigste værdier i Vorbasse

Borgere om social og kulturel identitet

Som alle andre steder fremhæver man også i Vorbasse, at initiativtagerne ofte er Tordenskjolds soldater, man mener også, at man formår at værdsætte initiativtagerne: "Der er nogle, der er villige til at gå i spidsen for nye tiltag. Vi skal huske, at værdsætte de, der gider tage et ekstra slæb. Ildsjælene skal vi være glade for, at vi har, og vi skal anerkende dem. Vi skal passe på, vi ikke bare forventer og ikke selv yder en indsats. Jeg mener, vi her i byen har en tradition for dette f.eks. med Årets skulderklap".

Kroen og bageren nævnes som erhverv, der også deltager i det sociale liv: "de fungerer rigtig godt til byens fordel".

Familieby med mange tilbud
Der er stort fokus på Vorbasse som familievenlig by: "Det er vigtigt, der bor unge mennesker og familier her, så har vi også ildsjælene". Det understreges, at Vorbasse skal kunne tiltrække de unge familier med gode muligheder. Derfor er det vigtigt, at dagpleje, vuggestue og børnehave fungerer godt – og at der er en velfungerende skole. Flere er stolte af skolen: "Der er ikke mange elever, der bliver "tabt" i Vorbasse skole". Man fremhæver den gode undervisning – den røde tråd og andre læringsmetoder. Desuden mener man, at skolen er god til integration generelt – også mellem aldersgrupper. "Det er super flot, at vi har en skole i sådan en lille by – og gode tilbud til børn og unge".

Der udtrykkes en fælles holdning til, at der er mange tilbud i Vorbasse, som er meget dækkende aldersmæssigt. Der er mange idrætstilbud til unge mennesker. Vorbasse er kendetegnet ved, at der bliver dyrket meget sport i forhold til byens størrelse.

Der udtrykkes bred tilfredshed med byens tilbud på det sociale område: "Der mangler ikke rigtig nogen social service byens størrelse taget i betragtning".

Tilflyttere – ny i Vorbasse
De interviewede har stort fokus på at få tilflyttere til byen – og man mener også, at man er gode til at tage imod tilflyttere. Én udtrykker: "Byen er enormt god til at tage imod fremmede, man bliver bedt om at deltage og være aktiv. Det er en god overlevelsesstrategi at være åbne".

Der udtrykkes holdninger til at tilflyttere involverer sig: "Man skal selv tage initiativ til aktivt at gå ind i livet i Vorbasse. Ellers keder man sig ihjel". Én udtrykker: "Om tilflyttere falder til, afhænger af om de opsøger naboen". Flere udtrykker, at når man først får børn, kommer man helt naturligt i kontakt med andre, men i øvrigt skal man blot hjælpe med "Markedet" eller dyrke sport: "så er man inde".

Udfordringer: Tilbud til unge og foreningernes kommunikation
De unge fortæller, at den kommunale ungdomsklub kan være kedelig: "Der er ingen tilbud, og de unge får lov til at passe sig selv. Vi mangler seriøst klubarbejde, et værested/værksted med voksenbemanding, der gider lytte og være sammen med de unge. Vi må ikke forvente, at kommunen løser opgaven for os". En lokal mekaniker nævnes som en person, der har samlet mange unge op, der havde færre muligheder, og hos ham fandt de ud af, at de alligevel kunne bruges og fik mod på at lære mere.

I det hele taget er der fokus på, at der mangler værestede til unge, som ikke har lyst til at deltage i det organiserede foreningsliv. Det nævnes, at man savner nogen, der gider gå foran i mere tværgående aktiviteter – ting på tværs af kendte grænser. Én som kan skabe sammenhold på tværs: "Fritidscentret skaber sammenhold på tværs. Det skal vi have mere af".

Selvom Vorbasse er karakteriseret ved at have usædvanlig stor deltagelse i foreningslivet, er der stadig mange, som ikke deltager. Derfor sætter nogle spørgsmålstegn ved, om informationen fra foreningerne når langt nok ud.

Borgere om Vorbasses kulturelle identitet

Borgere om social og kulturel identitet

Foreningslivet især tegner kulturlivet i Vorbasse
Alle interviewede fortæller om foreningslivet. Man får indtryk af at Vorbasse = foreningsliv. Én beskriver byens stærke engagement som noget særdeles positivt for dem som er med og som noget, der kan være svært at stå udenfor som beboer i Vorbasse: "Fantastisk så rigt foreningslivet er. Der er et enormt aktivitetsniveau, men det er ofte Tordenskjolds soldater, det er man ofte selv ude om. Man glemmer at spørge dem der ikke er med. Man er ikke involverende... Fællesskabet er meget stærkt i Vorbasse… svært at stå udenfor".

Markedet er en institution for sig og giver grobund for mange foreninger: "De fleste har ejerskab over for Markedet". Foreningerne tjener penge, som bl.a. bruges til at nedsætte kontingenter, så flere kan få glæde af alle tilbuddene i Vorbasse. En stor stolthed præger samarbejdet omkring Markedet: "Jeg er stolt af at vi kan stå sammen og løfte i flok – det giver lyst til at bruge 40 timer om ugen – ud over den almindelige arbejdsuge. Jeg er stolt af de resultater det er blevet til". Selve Grundejerforeningen (markedsarrangør) er afgrænset til bygrænsen. Deltagere udenfor har ingen stemmeret.

Det meget rige foreningsliv er noget man gerne vil satse på: "Der er rigtig god opbakning til de arrangementer og tiltag, der gøres i Vorbasse".

Arrangementer
Der er utallige arrangementer i Vorbasse. Der er gode arrangementer på kroen: "De gør det fantastisk godt" – og de nøjes ikke bare med at drive kro. Kroparret er gode til at trække gode navne til og alle bakker op".

Foreninger samarbejder om forskellige arrangementer. Spejderne og Erhvervsforeningen står for fastelavn. Erhvervsforeningen er også primus motor i.f.t. både juleoptog og torvedag. Labriløbet er en tilbagevendende begivenhed i Vorbasse. Erhvervsforeningen står i øvrigt for juledekorationspyntning, flagallé m.m. Ellers kan man deltage i KFUM, Tennis, Volley, Fodbold, Fitness, Fiske, Jagt, Kroket, Badminton m.m.

Lokalrådet nævnes også som et stærkt aktiv, der gør en stor indsats for området med en masse gode tiltag.

Det siges, at det er blevet mere moderne at sidde i foreninger og menighedsråd for at få lov til at præge disse. Dette opleves som meget positivt af den, som udtaler sig.

Samarbejde og indsatser
Der peges på et generelt godt samarbejde mellem foreningerne. Grundejerforeningen styrer Markedet, hvor man kobler sig på som forening. Det fungerer generelt godt, udtrykker de fleste: "Alle vil gerne hjælpe Vorbasse Marked. Vi bidrager med et eller andet. Vi får lave kontingenter p.g.a. penge fra Markedet".

Kirke og religion
Vorbasse har tradition for en stærk og aktiv menighed, som også af de interviewede opleves som en stærk ressource: "Det kirkelige respekteres. Der er en ikke fordømmende åbenhed…". "Sogneforeningen gør det godt".

Der refereres til den fantastiske tilslutning, der var til sidste menighedsrådsvalg. Det opleves som, at der er stor interesse – og det er godt. Man irriterer sig dog over uheldige læserbreve: "Uheldigt, at læserbrev stempler en stor gruppe som "fundamentalistiske kristne". Vi adskiller os ikke væsentligt fra flertallet, og læserbreve rammer os hårdt…." Kampvalg til menighedsråd er positivt, det vidner om at vi har megen kapacitet i byen". Sogneforeningen laver mange arrangementer i byen, og der er stor opbakning omkring disse – f.eks. Erik Grip, indlæg om narkomisbrug, foredrag, underholdning.

Vorbasses foreninger

Aktiv Onsdag, KFUM Idrætsforening, Almstok Idrætsforening, Billund-Vorbasse Selvhjælp, Dansk-afghansk Forening, Dansk Røde Kors, Billund og Vorbasse, Dansk Røde Kors, besøgstjeneste, Dansk Røde Kors, genbrugsbutik, Dansk Røde Kors, telefonkæde, De Grønne Pigespejdere i Vorbasse, Foreningen af yngre handicappede, Frihavnens Venner, Hejnsvig-Vorbasse Havekreds, Høreforeningen, Indre Missionssamfund , Vorbasse, Julens Glæde Skjoldbjerg, Julens Glæde Vorbasse, KFUM & KFUK i Vorbasse, KFUM & KFUK i Vorbasse Klub Magnum, KFUM-Spejderne i Vorbasse, KFUM & K´s Teenklub, Labriløbet, Vorbasse KFUM Idrætsforening, Lokalhistorisk Arkiv, Vorbasse, Pileflette-pigerne, Skjoldbjerg-Almstok, Beboerforening, Skjoldbjerg Medborgerhus, Stoppestedet, Støtteforening for Skjoldbjerg Medborgerhus, Støtteforeningen Knudepunkt for liv, Venstres Vælgerforening i Vorbasse, Vorbasse Antenneforening, Vorbasse Badmintonklub, Vorbasse Boldklub, Vorbasse Erhvervsforening, Vorbasse Grundejerforening, Vorbasse Husholdningskreds, Vorbasse Jagtforening, Vorbasse KFUM Gymnastik, Vorbasse KFUM Håndbold, Vorbasse KFUM Idrætsforening, Vorbasse KFUM, Svømning, Vorbasse KFUM Volleyball, Vorbasse Koret, Vorbasse Krocket- og Petanque-klub, Vorbasse Linedance, Vorbasse Lokalråd, Vorbasse Museums Venner, Vorbasse Nørkleklub, Vorbasse Pensionistforening, Vorbasse Rideklub, Vorbasse Sogneforening, Vorbasse Sportsfiskerforening, VorbasseTennisklub.

Fra www.Vorbasse.dk

Borgere om social og kulturel identitet

Vorbasse
=
Foreningsliv

5. Indsatsområder på kort og på langt sigt

IND-
SATSER

Dette kapitel beskriver indsatsområder for udvikling, som Lokalrådet har valgt at arbejde med på kort og på længere sigt. Kort sigt regnes inden for en tidshorisont på 2-3 år, og længere sigt regnes inden for en tidshorisont på op til 12 år, svarende til den tidsramme, som Billund Kommune arbejder med omkring kommuneplanen.

3 overordnende temaer:

Som nævnt behandler Helhedsplanen 3 overordnede temaer:

1. Udvikling af by og omgivelser
2. Udvikling af sociale forhold
3. Udvikling af kulturen

Med udgangspunkt i interviewene og prioriteringerne på borgerworkshoppen har Lokalrådet valgt at pege på en række indsatser inden for de tre temaer, som man vil arbejde med på kort og på længere sigt.

Lokalrådet ønsker, at alle de nævnte indsatser kommer i spil, og der skal udarbejdes handlingsplaner for samtlige temaer - men ikke på én gang.

To temaer er valgt som de første, som Lokalrådet skal tage fat i: **Bosætning** og **Foreningssamarbejde**. For disse to temaer har Lokalrådet udarbejdet konkrete handlingsplaner, som er beskrevet i sidste kapitel i denne helhedsplan, og arbejdet sættes i gang i sommeren 2009.

De øvrige indsatser vil der blive udarbejdet handlings- og tidsplaner for i løbet af 2009/2010 i samarbejde med interesserede borgere, foreninger, institutioner og andre, som har lyst til at medvirke til byens udvikling.

Det gælder for indsatserne inden for alle 3 temaer, at der skal involveres borgere, og andre relevante parter som institutioner, erhverv, kommune m.fl.. Nedenfor beskrives indsatsområderne nærmere.

Prioriterede indsatser inden for de tre temaer:

Udvikling af by og omgivelser

Forslag til indsatser:
- **Forskønnelse af hovedgaden**
- **Fokus på salg af byggegrunde og erhvervsgrunde**
- **Fokus på natur og stier**

Der er fokus på forskønnelse af Vorbasses hovedgade, som er byens ansigt udadtil. I Vorbasse har man stor opmærksomhed på, at der kører mange gennem Vorbasse by – og man vil gerne give de besøgende en god oplevelse og et indtryk af, at Vorbasse er en attraktiv by. F.eks. ønsker man:

- bedre vedligeholdelsesstand på enkelte huse
- vedligehold og bearbejdning af elementer på hovedgaden som f.eks. springvandet, den facadeløse gule skolemur m.m.
- generel forskønnelse ved oprydning og mere beplantning
- bedre skiltning til attraktioner som Fritidscenter, museum, campingplads mv.

IND-
SATSER

Den gennemkørende trafik på hovedgaden er et stort emne i Vorbasse. En indsats for at få den tunge trafik ud af byen vil gøre de gamle huse ved hovedvejen mere interessante - mere salgbare.

Fokus på salg af byggegrunde og erhvervsgrunde handler om at få både borgere og arbejdspladser til byen for at holde fast i det grundlag, som Vorbasse har for service og kulturelle tilbud og for at skabe basis for en udvikling.

Nærheden til naturen har en stor tiltrækning på alle. Vorbasse ligger lige midt i mellem det flade hedelandskab og de lerede bakkede jorder – Vorbasse skal forstå at formidle naturen som en særlig attraktion, og mulighederne for at komme ud i naturen skal forbedres. Derfor skal der arbejdes for at få bedre stiforbindelser.

Stiforbindelser og cykelstier ønskes også prioriteret for at sikre, at bløde trafikanter kan færdes trygt i Vorbasse og omegn, og således at det er muligt at cykle sikkert mellem lokalbyerne.

Forslag til handlinger på kort sigt:
- Oprydningskampagne på hovedgaden
- Etablering af præmieringsordning – årets indsats på huse på hovedgaden
- Skiltning, infostandere eller andet med information om turforslag, familieoplevelser i naturen, hundeluftningsmuligheder, guidede ture, andet
- Markedsføringsstrategi for salg af grunde

Forslag til handlinger på længere sigt:
- Udarbejde en Midtbyplan for hovedgade og centrum
- Strategi for håndtering af triste huse på hovedgaden (evt. opkøb)
- Trafikregulering – tung trafik ud af byen
- Udbygning af stisystem

Udvikling af sociale forhold

Forslag til indsatser:
- **Øget bosætning** – en ekstra indsat for at få flere til at bosætte sig i Vorbasse.
- **Særlig indsats over for unge** – tilbud til unge, som ikke deltager i foreningsliv eller sport.

Bosætning er det helt centrale tema i debatten i Vorbasse. Befolkningsprognose 2007-21 siger en tilvækst på ca. 40 personer, og det mål vil Vorbasse stræbe for at nå og mere til.

Bosætning er grundlaget for udvikling og fastholdelse af gode institutioner. Der satses på Vorbasse som attraktiv familieby. Derfor skal der sikres et grundlag for at tilbuddene til børn og unge kan bevares og udvikles. Der er et ønske om en kontinuerlig udvikling af Vorbasse som bosætningsområde.

Markedsføring af Vorbasses værdier er en af de vigtigste nøgler, der skal anvendes i tiltrækning af nye borgere. Vorbasses borgere må lære og medvirke til at fortælle de gode historier. Vorbasses borgere er de bedste ambassadører for byen.

Lokalrådet vil udarbejde en markedsføringsplan, som skal indeholde en række målrettede aktiviteter for f.eks. byens handlende og erhverv, ejendomsmæglere, foreninger m.v.

Dialogen med kommunen om lokalplanrammer, der kan sikre et alsidigt boligudbud er et andet element. Ligeledes ønskes en dialog med kommunen om bedre markedsføring af de grunde – både bolig- og erhvervsgrunde, som allerede er i spil.

Ungeindsatsen er vigtig. Det skønnes at ca. 20% af de unge ikke har deres daglige gang i de etablerede foreninger. Der skal skabes alternativer i Vorbasse, så de unge får interessante tilbud i byen og ikke nødvendigvis behøver at tage udenbys.

Der skal tages udgangspunkt i de unges egne ønsker, så der sker involvering og der tages ejerskab til de løsninger, der opnås.

Forslag til handlinger på kort sigt:

- Handlingsplanen for øget bosætning, som er beskrevet i helhedsplanen sættes i gang **(se handlingsplan Bosætning)**
- Input om Vorbasses historie og identitet til hjemmesiden
- Der laves aftale med borgerjournalist om at gå i gang med at "finde de gode historier"
- Spredning af information til foreninger om det gode histories værdi
- 2 lokalguider er klar til at vise rundt for interesserede eller for nye tilflyttere
- Markedsføringsplan omkring bosætning
- Inddragelse af de unge i at tale Vorbasses sag
- Nedsættelse af en arbejdsgruppe, der kan arbejde med at afdække unges behov for fritidsaktiviteter

Forslag til handlinger på længere sigt:

- Gennemførelse af aktiviteter i markedsføringsplanen
- Løbende evaluering af effekten af indsatsen omkring bosætning
- Etablering af rammer og aktivitetsmuligheder for foreningsløse unge

Udvikling af kulturen

Forslag til indsatser:

- **Foreningssamarbejde** – udvikling af en fælles foreningsbase for samarbejde og koordinering
- **Større bredde i kulturen** – flere alsidige tilbud i Fritidscenter, bibliotek og museum.

Vorbasse = foreningsliv. Der er omkring 40 foreninger og de fungerer hver især godt, men der er også et stærkt sammenhold om at bakke op én gang om året om Vorbasse Marked, som så til gengæld er i stand til at rejse midler til fælles gavn og reduktion i kontingenter. Det nyder alle i Vorbasse godt af. Alle er enige om, at der er et stærkt sammenhold. Samtidig er man bevidst om, at man konkurrerer om aktiviteter, og at man trækker på mange af de samme ressourcer, så derfor er der behov for at kunne koordinere og også samarbejde om visse aktiviteter. Man kunne f.eks.:

- Udnytte ressourcer bedre
- Frigøre ressourcer til kerneaktiviteter
- Få øget indsigt i, hvad de andre laver i foreningerne
- Koordinere aktiviteter og kalendere
- Lære af hinandens værktøjer

Lokalrådet vil i efteråret 2009 tage initiativ til at få afdækket behov og muligheder for samarbejde. Ligeledes skal det undersøges, hvor en eventuel fællesbase for foreninger kunne have til huse.

IND-
SATSER

Kulturlivet skal byde på bredere tilbud. Der er mange tilbud til borgere og besøgende i Vorbasse Marked, og idræt tegner det største billede, men en del ønsker sig en bredere vifte af tilbud som udstillinger, lokalhistoriske fortælleraftener, teater. Der kunne være tale om en bredere anvendelse af Fritidscenter, bibliotek og museum samt tættere lokalisering af sognehus og præstebolig.

IND-SATSER

Forslag til handlinger på kort sigt:

- Handlingsplanen for styrket foreningsarbejde sættes i gang **(se handlingsplan Styrket foreningssamarbejde)**
- Visionsproces for samarbejde i foreningerne sættes i gang i efteråret 2009
- Dialog med alle foreninger om behov startes op
- Der søges efter erfaringer om foreningssamarbejde fra andre steder
- Etablering af en interessegruppe for bredere kulturtilbud
- Give historien større opmærksomhed

Forslag til handlinger på længere sigt:

- Fælles mål for samarbejde i foreningerne
- Etablering af fællesbase for foreninger
- Samarbejde om tværgående indsatser for udvikling i Vorbasse
- Kulturevents ud over Marked og idrætstiltag
- Finde øget potentiale for aktiviteter i og omkring Fritidscenteret f.eks. idrætscollege, wellnessfaciliteter, kursusfaciliteter, Hærvejscenter for hedens kultur

6. Handlingsplaner

I dette afsnit præsenterer vi de to handlingsplaner, som Lokalrådet har valgt at arbejde med som de første - nemlig handlingsplan for Bosætning og handlingsplan for Styrket foreningssamarbejde.

Lokalrådet har arbejdet ud fra en skabelon som sikrer:

- at formålet med indsatsen bliver præciseret - **HVORFOR** vil vi arbejde med indsatsen?
- at strategien bliver beskrevet - **HVORDAN** vil vi arbejde med indsatsen?
- at vi får identificeret, hvad vi har at gøre godt med – **HVILKE RESSOURCER?**
- at resultatet af indsatsen beskrives – **RESULTATET / PRODUKTET**
- at vi får lavet en **TIDSPLAN**
- og endelig, at vi får overvejet, hvilke **EFFEKTER** vi skal have ud af indsatsen.

Handlingsplanerne blev udarbejdet på temamødet den 18. maj i Fritidscentret. Lokalrådet m.fl. arbejdede med en skabelon, som fremover kan anvendes, når Lokalrådet og borgere i Vorbasse ønsker at igangsætte aktiviteter, som i øvrigt er foreslået i denne helhedsplan.

HANDLINGSPLAN BOSÆTNING

MÅL	STRATEGI	
HVAD VIL VI? **HVORFOR?** **FOR HVEM?**	**HVORDAN?**	**HVEM DELTAGER?** **HVAD HAR VI AT GØRE GODT MED?**
Bosætning er grundlaget for udvikling f.eks. - fastholdelse og udvikling af gode institutioner - fastholdelse og udvikling af erhvervslivet Vorbasse skal vedblive med at være et godt sted at bo! Der skal ske en kontinuerlig udvikling af Vorbasse som bosætningsområde med fokus på vores "bløde" værdier – nærmiljø, gode skoler, fællesfaciliteter, fællesskaber og godt foreningsliv Der skal være plads til alle med alsidige boligtyper og grundstørrelser – særligt skal vi have fokus på Vorbasse som en god familieby Vi vil samle byens borgere, erhverv og kulturliv om at skabe opbakning omkring bosætningsindsatsen – Borgerne er de bedste ambassadører for Vorbasse.	• Vi skal passe på vores "brand" – godt forenings- og fritidsliv, god skole m.v. • Vi skal gøre meget mere ud af at fortælle den "gode historie" – også om vores særlige historiske rødder • Vi skal markedsføre os som landsbyen med de bedste faciliteter i DK • Vi skal markedsføre Vorbasse som en god bosætningsby med fokus på familien • Vi skal sikre dialog med kommunen om lokalplanlægning, der giver mulighed for udbygning med alsidige boliger	**Gode aktive borgere som kan bidrage som ambassadører** i indsatsen, men også erhverv, institutioner og foreninger kan inddrages: Campingplads, Fritidscenter, Brugsen, Vorbasse Marked, Museet, Skolen, virksomheder, kro, ejendomsmæglere, borgerjournalister. **Vi har aktiver som kan formidles:** • Godt sammenhold • Foreningsliv • Fritidscenter • Gode institutioner • Gode lokalsamfund omkring Vorbasse, godt opland med Fitting, Almstok, Nebel og Skjoldbjerg. • Lave grundpriser – man får meget for pengene • Varieret natur – mellem hede og ådal • Kort afstande til store byer, lufthavn, gode jobs Vi har en hjemmeside: **www.vorbasse.dk**

Udviklingen af Vorbasse kan ses som et fornyelsestræ

1. *Vi ser på lokale behov og ønsker*
2. *Vi samarbejder om at skabe visionen og sætte målene*
3. *Vi laver strategien for, hvordan vi vil arbejde os frem mod målene*
4. *Vi prioriterer og igangsætter konkrete indsatser*

Lokalrådets bud på indsatser og handlingsplaner skal således bidrage til at opfylde den vision og de mål, vi har sat os for Vorbasses udvikling

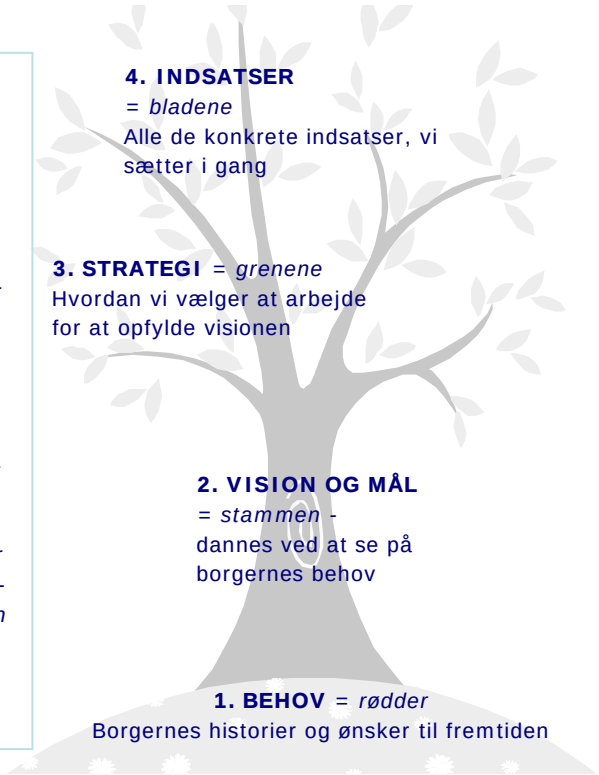

HAND-LING

RESULTAT / PRODUKT	TIDSPLAN	EFFEKTEN
HVAD ER RESULTATET? PRODUKTET?	**HVORNÅR SKAL VI HA´ NÅET HVAD?**	**HVORDAN FØLGES OP PÅ HANDLING OG RESULTATER?**
Overordnet skal der arbejdes med en markedsføringsplan, hvor vi får præciseret og prioriteret indsatserne herunder: • Der skal skrives et historisk input til hjemmesiden • Hjemmesiden skal granskes med henblik på at gøre den endnu mere målrettet mod nye borgere • Lokal guideordning er igangsat - det skal være muligt at booke lokale guider via nettet • Dialog med kommunen om bl.a. markedsføring og om mere aggressiv skiltning til nye grunde • Udarbejdelse af gode foldere til f.eks. campingplads, ejendomsmæglere, markedsgæster m.fl. • Bustur for ejendomsmæglere • Info-arrangement for byens handlende i forbindelse med lancering af informationsfolder.	**NU:** • Der skal laves en pressekontaktliste • Der skal træffes aftale med borgerjournalisten om løbende produktion af "gode historier" • Der skal spredes information til foreningerne om den gode histories værdi • To lokalguider er klar til aktion • Indhold til informationsfolder forberedes **September 09/og efterår:** • Markedsføringsplan udarbejdes • Folder udarbejdes • Orienteringsmøder - byens erhverv • Dialog med kommunen om skiltning	Lokalrådet vil følge op årligt på indsatserne. Vi skal have fokus på de handlinger (det vi gør), som har ført til bevægelse eller udvikling. I forhold til ovenstående indsatser er der valgt følgende succeskriterier: • 10 grunde sælges årligt • Befolkningstilvækst • Maks. 15 huse til salg i Vorbasse og omegn • Guiderne har haft 15 fremvisninger inden for et år • Positiv omtale en gang om ugen i pressen

I HANDLINGSPLANEN VURDERER VI, HVILKE RESSOURCER VI HAR AT GØRE GODT MED, NÅR VI VIL GENNEMFØRE HANDLINGEN

På workshoppen den 25. april 2009 så vi på 3 typer af ressourcer, som er til rådighed i lokalområdet.

***DE GRØNNE* er primære ressourcer, der findes i lokalområdet, og som man selv råder over og umiddelbart kan involvere -**
f.eks. den enkelte borger, en forening eller interessegruppe, et fællesareal, kirken, lokale forretninger, lokale erhvervsdrivende, skoleinspektøren som privatperson

***DE GULE* er sekundere ressourcer, der findes i lokalområdet, men som kræver godkendelse fra eksterne parter:**
F.eks. skolen, offentlige anlæg, biblioteket, kommunalt ansatte, museumsinspektøren

***DE RØDE* – potentielle ressourcer, er ressourcer der befinder sig uden for området:**
F.eks. en forening eller ressourcer i et andet lokalområde, som man samarbejder med, kommunen, fonde, virksomheder uden for lokalområdet, landsdækkende foreninger

HANDLINGSPLAN: STYRKET FORENINGSSAMARBEJDE

MÅL	STRATEGI	
HVAD VIL VI? **HVORFOR?** **FOR HVEM?**	**HVORDAN?**	**HVEM DELTAGER?** **HVAD HAR VI AT GØRE GODT MED?**
Bedre udnyttelse af ressourcer - mindre praktisk besvær ved at drive forening Der kan være aktiviteter, som man kan samarbejde omkring (f.eks. administrative ting) og derved frigøre ressourcer til kerneaktiviteter. **Øget indsigt og mulighed for at koordinere aktiviteter og kalendere** Bedre viden om hinandens aktiviteter og viden om hinandens aktivitetskalendere giver bedre mulighed for koordinering eller evt. samarbejde om aktiviteter. **Bedre kvalitet i tilbud** F.eks. være fælles om at søge erfaringer og inspiration andre steder fra. Indsatsen skal være åben for alle foreninger i Vorbasse.	• Gå i dialog med foreninger for at afdække interesse og omfang • Igangsætte en visionsproces med foreninger i Vorbasse • Afdække fordele og ulemper • Søge erfaringer andre steder fra • Konkretisere tanker omkring fælles organisering eller fællessekretariat – hvad skal sådan et kunne, f.eks. medlemsservice, fondssøgning m.v. • Vurdere mulige lokaliseringer • Se, om interessen kan samles om fælles foreningsaften/-aftener med kalenderkoordinering m.v.	• Alle foreninger skal have tilbuddet om at deltage • Lokalitet kan evt. findes i Fritidscentret • Midler til erfaringsopsamling, fællesaktiviteter og andet kan evt. søges af LAG-pulje eller kommunale midler • Vi skal undersøge, om foreningerne har værktøjer, som andre kan lære/ have gavn af - f.eks. Grundejerforeningens forretningskoncept, bookingsystemer m.v. • Borgerjournalisterne kan inddrages til information og formidling i forbindelse med samarbejdet.

Der bliver kortlagt grønne, gule og røde ressourcer på borgerworkshoppen

HAND-LING

RESULTAT / PRODUKT	TIDSPLAN	EFFEKTEN
HVAD ER RESULTATET? PRODUKTET?	**HVORNÅR SKAL VI HA´ NÅET HVAD?**	**HVORDAN FØLGES OP PÅ HANDLING OG RESULTATER?**
Forventninger til samarbejde og afklaring af behov I første omgang skal det afklares med foreningerne, hvad vi i fællesskab kan samarbejde om. Første produktmål er igangsætning af en visionsproces med foreningerne omkring forventninger til samarbejde og afklaring af behov samt skitsering af alternative modeller for samarbejde. **Foreningernes dag** Opfordring til at afholde en årlig "foreningernes dag". **Afklaring omkring udbredelse af et bookingsystem** ville f.eks. muliggøre bedre udnyttelse af ressourcerne	Efteråret 2009 sættes en visionsproces i gang. Efterfølgende aktiviteter og handlinger afhænger af, hvad resultatet af visionsprocessen bliver, og hvilken form for samarbejde, der kan skabes enighed om.	Afhænger af, hvilke aktiviteter der igangsættes.

EGNE NOTER